

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Професійний розвиток педагога

*Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції
"СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ:
ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ",
присвяченої 75-річчю
Рівненського державного гуманітарного університету
26-27 листопада 2015 року*

Рівне
Видавець О.Зень
2015

УДК 373.3.011.3-051:005.336.5

ББК 74.204.2

П- 84

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 15 від 26 листопада 2015 р.)

Програмний комітет:

- Постоловський Руслан Михайлович** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;
- Павелків Роман Володимирович** – доктор психологічних наук., професор, перший проректор РДГУ – заступник голови оргкомітету;
- Поніманська Тамара Іллівна** – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;
- Сілков Валерій Васильович** – кандидат педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету РДГУ;
- Колупаєва Тетяна Євстафіївна** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедрою педагогіки початкової освіти РДГУ;
- Бричок Борис Павлович** – кандидат педагогічних наук, професор;
- Шевців Зоя Михайлівна** – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Бричок Світлана Борисівна** – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Яковишина Тетяна В'ячеславівна** – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Боровець Олена Віталіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Гудовсек Оксана Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Міщеня Оксана Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, доцент.
- Веремчук Алла Петрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент;

Рецензенти:

- Невмержицька Олена Василівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної та дошкільної педагогіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
- Павелків Роман Володимирович** – доктор психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету

Професійний розвиток педагога. Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції “Сучасний вчитель початкових класів: досвід та перспективи”, присвяченої 75-річчю – Рівне: О.Зень, 2015.- 182 с.

ISBN 978-617-601-142-2

У матеріалах II науково-практичної інтернет-конференції подаються статті викладачів та студентів Рівненських вищих навчальних закладів, статті та конспекти навчальних занять вчителів загальноосвітніх шкіл. Представлена тематика розроблена з урахуванням сучасного вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, досягнень педагогічної та психологічної науки.

Матеріали розраховані на викладачів, вчителів та студентів психолого-педагогічних спеціальностей.

*За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей.
Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.*

ISBN 978-617-601-142-2

© Автори статей, 2015

4. Кочина Л. Організація та зміст самостійної роботи студентів / Л. Кочина, І. Сіданіч // Початкова освіта. – 2009. – №11. – С. 20-22.
5. Солдатенко М.М. Самостійна пізнавальна діяльність у контексті Болонського процесу / М.М. Солдатенко // Рідна школа. – 2005. – № 1. – С. 3-5.
6. Шимко І. Проблеми організації самостійної роботи у вищій школі / І.Шимко // Рідна школа. - 2005. – №8. – С. 34-35.

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ БЛИЗЬКОСПОРІДНЕНОГО БІЛІНГВІЗМУ

Лук'яник Людмила Василівна,

к.пед. н., доцент,

кафедра теорії та методик початкового навчання,

Рівненський державний гуманітарний університет

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Першочерговими завданнями, що визначаються у початковій мовній освіті, є формування загальнонавчальних умінь і навичок, розвиток мовленнєвих здібностей, вагомою складовою яких є читання і письмо, оволодіння котрими в умовах близькоспорідненого білінгвізму залишається проблематичним для учнів молодших класів (М.С.Вашуленко, І.П.Гудзик, О.Г.Лобчук, О.Н.Хорошковська та ін.). Прояв мовленнєвих типових помилок у поєднанні з двомовним середовищем – гостра проблема загальноосвітніх національних шкіл.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив однієї мови на іншу викликає інтерференцію, що визначає особливу взаємодію навичок і полягає в їхній гальмуючій дії на процес утворення і формування нових (Л.С.Рубінштейн). Прояви в усному мовленні явищ інтерференції та транспозиції спричиняють поширення помилок на письмі, на що вказують у своїх дослідженнях Н.О.Воскресенська, Г.П.Коваль, Н.А.Пашківська, О.Н.Хорошковська, Н.І.Тоцька, Р.І.Чорновіл-Ткаченко та ін. На сучасному етапі різнобічні аспекти формування письма у дітей досліджували українські науковці О.М.Гопіченко, А.А.Колупаєва, Т.В.Пічугіна, Є.Ф.Собонович, В.В.Тарасун, М.К.Шеремет та ін. Питання взаємопроникнення мовних елементів близьких за структурою мов досліджено у наукових працях К.Бабова, А.Є.Супруна, О.М.Біляєва, А.Пашківської, І.М.Мельниченко та ін. У вітчизняній лінгводидактиці проблемі подолання інтерференції присвячено низку наукових робіт: О.Біляєва, М.Бріцина, Г.Іваницької, С.Канюки, Л.Кутенко, В.Мельничайка, Н.Пашківської, М. Сокирко, В.Тихоші.

Питання інтерференції стало об'єктом дослідження вітчизняних учених-мовознавців Б.Антоненка-Давидовича, О.Сербенської, Л.Масенко, В.Радчука, О.Рудої, В.Труба та зарубіжних - М.Феллера, М.Флаєра, А.Супруна, М.Успенського та ін.

Втім, проблема впливу близькоспорідненого білінгвізму на усне та письмове мовлення учнів не була предметом наукових пошуків. Сучасна педагогічна практика підтверджує нагальну потребу розробки й використання діагностичних та корекційних методик з вивчення, запобігання та виправлення типових помилок учнів в умовах існування двох споріднених мов.

Формулювання мети роботи (постановка завдань). Мета статті – систематизувати, узагальнити та проілюструвати методику щодо попередження типових помилок інтерферентного характеру, виявлених у мовленні учнів. Ця мета зумовила необхідність розв'язати низку завдань, серед яких основними є такі: визначення понять «мовна компетентність», «інтерференція»; попередження інтерференції, умінь та навичок в умовах близькоспорідненого білінгвізму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Чимало дисертаційних досліджень присвячено питанню формування мовленнєвої компетентності учнів: В.Бадер, Н.Веніг, Г.Демидчик, Л.Кулибчук, А.Курінна, А.Ляшкевич, Г.Мельник, А.Нікітіна, Л.Попова.

Поняття «компетентність» розуміють ширшим за термін «компетенція», тобто спосіб дій, сукупність знань для досягнення позитивного результату в певній галузі. На думку А.Богуш, компетентність охоплює три аспекти: знання, вміння та навички. Компетенція – це процес, що зумовлює появу вмінь, дії, це взаємозв'язок між знаннями та ситуацією вирішення проблеми [2, с.88].

М.Львов під мовною компетентністю розуміє систему знань з фонетики, лексики, граматики, стилістики, яка не повинна вивчатися окремо від мовленнєвої, а виступати її теоретичною основою через аналіз і синтез текстового матеріалу [4, с.197].

Термін «мовленнєва компетенція» точно трактує М.Пентилок, вважаючи його комплексним поняттям, яке включає мовленнєві вміння створювати монологічні та діалогічні висловлювання у різноманітних життєвих ситуаціях.

Можна зробити висновок, що компетенція – це обов'язкова норма, вимога до підготовки школяра, а компетентність – це набута компетенція, це результат «надбання» учня.

Науковці, які досліджують проблеми міжмовних контактів, вивчають білінгвізм, ґрунтуючись на тих чи інших аспектах його виміру, зокрема на психологічному та лінгвістичному. «Чистим» білінгвізмом називатимемо стан, коли індивід використовує кожен з мов у різних ситуаціях і ніколи не вживає дві мови впереміш. «Мішаною» вважаємо двомовність тоді, коли індивіди в тій самій ситуації користуються обома мовами одночасно, а перехід з однієї мови на іншу є непомітним як для мовця, так і для інших осіб, що беруть участь у комунікативному акті.

Слід зауважити, що на території України є поширеним явище інтерференції. Змішування, уподібнення двох мов виявляється у певній місцевості залежно від регіону. Сучасну мовну ситуацію в Україні можна схарактеризувати як українсько-російську двомовність. Цю думку підтвердив Б.Антоненко-Давидович і зауважив: «недобре, коли людина, не знаючи гаразд української чи російської мови, або тої й тої, плутає обидві ці мови, перемішує їхні слова... оминаючи... й живу народну мову. Так створюється мовний покруч чи, як кажуть у нас, на Україні, суржик» [1, с.12].

Інтерференція (від лат. *inter* — між, *ferens* — несучий, *ferentis* — який несе, переносить) — взаємодія мовних систем в умовах білінгвізму, яка виникає або у процесі мовних контактів, або у процесі індивідуального засвоєння нерідної мови. Відповідно, розрізняють колективну та індивідуальну інтерференцію. У процесі інтерференції відбувається процес мимовільного, спонтанного перенесення (звідси й латинська назва поняття), накладання ознак системи однієї мови на систему іншої. Результат такого перенесення виявляється в появі відхилень від норми та системи однієї мови під впливом іншої. Головне джерело інтерференції — розбіжності в системах взаємодіючих мов. У науковій літературі, зокрема,

уживають терміни мовна інтерференція та лінгвальна інтерференція. Поняттям інтерференція також безпосередньо позначають її наслідок.

А.Богуш констатує той факт, що інтерференцію «розрізняють пряму та непряму». «Пряма інтерференція – це неусвідомлене, спонтанне, безпосереднє перенесення елементів однієї мови в мовлення другою мовою. Вона має здебільшого зовнішній міжмовний характер. В українському мовленні це вживання редукції голосних (в [а] да), м'якого звука [ч'] (ч'овен), оглушення приголосних у кінці слів (ду [п]) і т. ін. Чим ближчі мовні системи, тим більша питома вага прямої інтерференції. Непряма або внутрішня інтерференція зумовлена негіповими принциповими відмінностями мовних явищ, системними розходженнями» [2, с. 46].

На думку О.Бугайчук, попередити явище інтерференції можна за умови своєчасної пропедевтичної роботи, під час якої потрібно «раніше розпочати систематичне оволодіння лексичними та граматичними явищами, що можуть викликати інтерференцію; дотримуватися психологічної та лінгводидактичної послідовності у становленні мовленнєвих навичок» [3, с. 90].

З точки зору нашого дослідження цінними є роботи І. Хом'яка, у якій науковець порівнює характерні особливості української та російської мов, зокрема, фіксує їх графічні та орфографічні розходження [5].

Цілком погоджуємося із твердженням І.Хом'яка, що забруднене усне мовлення школярів обов'язково виявиться на письмі. На думку вченого, «характер орфографічних помилок, яких припускаються школярі під впливом мовленнєвого довкілля і дії контактуючих мов, найкраще окреслюється в зіставленні аналізованих явищ української і російської мов, літературної мови і діалектів» [5, с.207].

Вважаємо, що вивчення та попередження окремих аспектів найбільш уживаних помилок є необхідною і важливою умовою не лише для збільшення й урізноманітнення лексичного запасу учнів, а й розширення їх розумового горизонту, морального виховання. Для тих, хто вивчає мову, дуже важливо уникати таких помилок, тому що це надзвичайно урізноманітнює і забарвлює мовлення, значно полегшує висловлювання своєї думки.

З огляду на це учитель завжди повинен вміло і спокійно реагувати на помилки учнів. Всі його зусилля насамперед повинні бути спрямовані на попередження типових помилок, що досягається шляхом аналізу і систематизації їх, виявлення закономірностей їх виникнення. Якщо учні неодноразово повторюють ті самі помилки, то згодом вони переростають у негативну навичку, яку важко ліквідувати. Спираючись на матеріали аналізу типових помилок учнів, необхідно зазначити, що для попередження й подолання граматичних помилок учителям необхідно:

1. Оволодіти сучасною методикою викладання мови, дотримуватись методичних рекомендацій навчальних комплектів при вивченні граматичного компонента мови як невід'ємної складової частини мовного спілкування.

2. Знати типові помилки, щоб своєчасно запобігати їм, у формуванні мовних навичок мовлення приділяти особливу увагу у роботі з тими граматичними структурами, у яких учні найчастіше допускають помилки; навчати учнів уживати ці граматичні структури у навчально-мовних і мовних ситуаціях, вправах, близьких до умов спілкування.

3. Ураховувати інтерферуючий вплив окремих граматичних явищ української мови і практикою у мовленні домагатися автоматизації вписування складних для засвоєння граматичних структур.

4. Не допускати опрацювання нових граматичних явищ перш, ніж будуть сформовані міцні навички вживання відомої граматичної структури.

5. Спрямовувати самостійну роботу учнів на запобігання типовим помилкам, здійснюючи при цьому диференційований підхід до учнів, оптимальне дозування домашніх завдань, поєднання усних форм самостійної домашньої роботи з письмовими.

Визначення комунікативної лінії як однієї з провідних у навчанні української мови школярів є заслугою сучасних освітніх документів (Державні стандарти, програми з української мови для початкових класів). Це є результатом підвищеної уваги до забезпечення рівномірного та паралельного розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності, як репродуктивних - слухання-розуміння, читання - так і продуктивних - говоріння, письмо.

Уроки української мови надають великі можливості для ознайомлення учнів з найважливішими правилами усного та писемного мовлення і спілкування, практичного засвоєння формул ввічливості, які виховують мовну культуру, інтелігентність, вишуканість мовця.

Висновки і перспективи подальших розвідок у визначеному напрямі. Здійснений науковий аналіз виявив, що усне мовлення учнів характеризується наявністю досить великої кількості інтерферентних помилок на лексико-семантичному рівні. Отже, подолання явища інтерференції або змішування, уподібнення двох мов убачаємо в реалізації таких завдань: вивченні спільних та відмінних рис української та російської мови; порівнянні особливостей відмінювання слів в обох мовах; тренуванні правильної орфоепічної вимови; орієнтації на усну народну творчість, лексикографічні джерела та мову класиків.

Список використаних джерел

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо / Б. Антоненко-Давидович ; заг. ред. І. Варченко. – К. : 2000. – 254 с.
2. Богуш А. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах : підручник / А. Богуш. – 2-е вид., допов. і перероб. – К. : Видав. Дім «Слово», 2008. – 440 с.
3. Бугайчук О. В. Лінгвістична підготовка майбутнього вчителя за умов інтерферованого мовленнєвого середовища / О. В. Бугайчук // 36. наук. праць : наук. записки РДГУ. Вип. 12. Ч.3. Шляхи становлення педагогічного професіоналізму у майбутніх учителів / РДГУ ; редкол.: Б. Н. Мітюрков, І. Д. Бех, Б. Є. Будний та ін. - Рівне : РДГУ, 2000. – 120 с.
4. Львов М. Р. Основы теории речи : учеб. пособ. для студентов высш. учеб. заведений. – М. : Издат. центр «Академия», 2000. – 248 с.
5. Хом'як І. Особистісно зорієнтований підхід до навчання правопису в інтерференційних умовах / І. Хом'як // Нова пед. думка. – 2008. – № 4. – С. 205–208.

З М І С Т

Колупасва Тетяна Євстафіївна ПЕРЕДМОВА	3
---	----------

СЕКЦІЯ 1

ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

Бісовецька Людмила Андріївна ВИВЧЕННЯ МОРФЕМІКИ І СЛОВОТВОРУ В УМОВАХ НОВОЇ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	4
Бричок Світлана Борисівна РОЗВИТОК МИСЛЕННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО	6
Галушко Марія Олександрівна ПРОБЛЕМА ХРИСТІЯНСЬКИХ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.	8
Гисюк Наталія Володимирівна, Кривко Валентина Григорівна ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ	10
Гончарук Оксана Вікторівна КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ	12
Гудовсек Оксана Анатоліївна ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	13
Добринська Вікторія Вікторівна РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ	15
Зінчук Катерина Степанівна ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ БІОГРАФІЇ ПИСЬМЕННИКА ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ІНТЕРЕСУ ДО ЙОГО ТВОРІВ У КОНТЕКСТІ УРОКУ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ	16
Іванова Лідія Іванівна КОМУНІКАТИВНО ЗОРІЄНТОВАНІ ПІДХОДИ У ПРОВЕДЕННІ СУЧАСНОГО УРОКУ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	18
Кадепська Галина Михайлівна ІСТОРІЯ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ	20
Кіях Марія Миколаївна ОБРАЗ УЧИТЕЛЯ У ПЕДАГОГІЧНИХ ПОГЛЯДАХ Я. Ф. ЧЕПІГИ	21
Маліновська Наталія Петрівна ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У РОБОТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ	23
Махник Оксана Дмитрівна, Галатюк Валентина Михайлівна СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ	25
Міщень Оксана Миколаївна ГРОМАДЯНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В СИСТЕМІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ	26
Могилевська Світлана Русланівна ОСВІТА ЯК ГОЛОВНИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТОЛЕРАНТНОСТІ В СУСПІЛЬСТВІ	28
Невелічук Лариса Петрівна ВИНИКНЕННЯ ПЕДАГОГІКИ ЯК НАУКИ	30
Омельчук Володимир Васильович РОЛЬ БІБЛІЇ У ВИХОВАННІ МОРАЛЬНО-ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	32
Панасюк Юлія Ігорівна ПРОЦЕС АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ ЯК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	33
Суржук Тетяна Борисівна ФОНЕТИЧНИЙ СЛУХ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ ПЕРШОКЛАСНИКІВ	35
Ткачук Ольга Сергіївна ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИКО-ОРФОГРАФІЧНОГО МАТЕРІАЛУ НА ФОНЕТИЧНІЙ ОСНОВІ	38
Усач Лариса Володимирівна БАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ КЛАСИКАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ	39

Федорчук Ірина Володимирівна ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРЕВАГИ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ, ЩО НАВЧАЄ ДІТЕЙ ЗА ПРОГРАМОЮ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЕКТУ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»	42
Целковська Любов Костянтинівна ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	43
Шульгун Марина Віталіївна ЕТИЧНІ ВИМІРИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ	45

СЕКЦІЯ 2

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Боровець Олена Віталіївна ФОРМУВАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	48
Бричок Борис Павлович ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	50
Веремчук Алла Петрівна ПРОБЛЕМА АКТИВІЗАЦІЇ НАУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	51
Гетманчук Надія Олексіївна МОДЕРНІЗАЦІЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	53
Захарчук Зоя Олександрівна КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ: ГЕНЕЗИС МОВИ ТА МОВЛЕННЯ	55
Іскра Лілія Віталіївна САМООСВІТА СТУДЕНТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	58
Кішканьова Наталія Олександрівна ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	60
Кобець Надія Олександрівна КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ПРОВІДНИЙ ПРИНЦИП ПОБУДОВИ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	62
Колупасева Тетяна Євстафіївна РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ – ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ У РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТІВ	64
Красовська Ольга Олександрівна, Мекіса Марія Анатоліївна ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	68
Красовська Ольга Олександрівна, Стрілецька Марія Андріївна КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ГАЛУЗІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	70
Лисюк Тетяна Миколаївна ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	72
Лук'яник Людмила Василівна ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ БЛИЗЬКОСПОРІДНЕНОГО БІЛІНГВІЗМУ	74
Мельничук Лілія Борисівна МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ ДО КЛАСНОГО КЕРІВНИЦТВА	76
Міськова Наталія Миколаївна ОСОБЛИВОСТІ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ ДО УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	78
Романенко Олександра Олександрівна МУЗИКА ЯК ЗАСІБ ВИРАЗНОСТІ КІНЕМАТОГРАФА	79
Сарнавська Оксана В'ячеславівна, Яковишина Тетяна В'ячеславівна СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ УЧИТЕЛІВ	80
Соколюк Олена В'ячеславівна ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	83

Третяк Оксана Миколаївна ДО ПИТАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ЗАСАДАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ _____	84
Царук Юлія Михайлівна ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ _____	86
Шевчук Ірина Володимирівна РОЛЬ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____	88
Шевчук Тамара Борисівна ВИКОРИСТАННЯ ТЕКСТУ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МОВНО-МОВЛЕННСЬОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ _____	90
Шурин Олена Іванівна ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ _____	92

СЕКЦІЯ 3

З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Білоус Тетяна Миколаївна РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННСЬКИХ УМІНЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ПРИКМЕТНИК» У 3 КЛАСІ _____	94
Гаврилович Мирослава Олегівна СТВОРЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ АВТОРСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ _____	95
Гарачай Юлія Романівна РОЛЬ ТА МІСЦЕ ЛІТЕРАТУРНОЇ ГРИ В СТРУКТУРІ УРОКУ ЧИТАННЯ _____	97
Головачик Ірина Володимирівна ВИХОВНА ГОДИНА. ТЕМА: "ПРИРОДА – НАШ ДРУГ" _____	99
Головко Валентина Анатоліївна СУТНІСТЬ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	100
Грицюта Олена Анатоліївна, Квятковська Леся Федорівна КОНСПЕКТ УРОКУ ПИСЬМА У 1 КЛАСІ. ТЕМА: ПРАВИЙ ПІВОВАЛ. _____	102
Джурик Світлана Миколаївна АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У 1-4 КЛАСАХ _____	104
Дзядух Тетяна Богданівна РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ _____	105
Дробуш Тетяна Яківна МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ. ПРО СВЯТА НА УРОКАХ «Я У СВІТІ» _____	107
Дьоміна Тетяна Ігорівна ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ САМОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА _____	109
Іванюк Лариса Василівна, Мусійчук Олена Олександрівна ГРА-ПОДОРОЖ МІСЦЯМИ «СЕМИ ЧУДЕС РІВНЕНЩИНИ» _____	112
Карпінська Валентина Володимирівна АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ _____	114
Козицька Оксана Анатоліївна РОБОТА НАД МЕТАФОРИЧНІСТЮ ТА ФРАЗЕОЛОГІЄЮ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	116
Корзюк Марія Вікторівна РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ 1-4 КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ _____	122
Кравчук Юлія Ігорівна ВИКОРИСТАННЯ НАРОДОЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	123
Кривко Валентина Григорівна, Мартинюк Людмила Іванівна КОНСПЕКТ УРОКУ ЧИТАННЯ У 1 КЛАСІ. ТЕМА: АЗБУКИ ВЧИТЬСЯ ЗАВЖДИ ПРИГОДИТЬСЯ. РОБОТА З ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК СКЛАДОВОГО ЧИТАННЯ. КАЗКА ПРО АЛФАВІТ. _____	124
Літковець Олена Дмитрівна МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ СЮЖЕТНИХ РОЗПОВІДЕЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ _____	126

Маркопольська Іванна Володимирівна КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД У КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ НА ПОДОЛАННЯ МОВЛЕННСВИХ НЕДОЛІКІВ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ _____	128
Мартиненко Світлана Вікторівна КОНСПЕКТ УРОКУ З ЧИТАННЯ 4 КЛАС. ТЕМА: О. ОЛЕСЬ «ЯРОСЛАВ МУДРИЙ», І. КРИП'ЯКЕВИЧ «КНИГА ЗА КНЯЖИХ ЧАСІВ» _____	130
Мельник Марія Володимирівна ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКИ ЧИТАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ _____	132
Мосейчук Вікторія Анатоліївна УРОК З «НАВЧАННЯ ГРАМОТИ (ЧИТАННЯ)». 1 КЛАС. ТЕМА. «ЛІТО КРАСНЕЄ МИНУЛО...». ДИТЯЧІ СПОГАДИ ПРО ВІДПОЧИНОК УЛІТКУ. ПРАКТИЧНЕ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗІ СЛОВОМ, РЕЧЕННЯМ. СПОСІБ УМОВНОГО ПОЗНАЧЕННЯ РЕЧЕНЬ. _____	133
Мосійчук Галина Анатоліївна ВИХОВНИЙ ЗАХІД. ТЕМА: «СВЯТО КНИГИ» _____	136
Назарчук Галина Анатоліївна ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	140
Найда Руслана Григорівна ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧИХ УЯВЛЕНЬ ТА ПОНЯТЬ В КУРСІ «Я У СВІТІ» _____	142
Пастернак Ірина Дмитрівна СТИЛІСТИЧНА ВПРАВНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ – НЕОБХІДНА УМОВА ЇХ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ _____	143
Приходько Лариса Миколаївна МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРА НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ _____	145
Прокопець Людмила Ярославівна З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	147
Пучкова Олена Василівна ОРГАНІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ _____	149
Раджабова Тетяна Миколаївна УРОК МАТЕМАТИКИ В 1 КЛАСІ. ТЕМА: СКЛАД ЧИСЛА 7. ДНІ ТИЖНЯ. ОБЧИСЛЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ. _____	152
Сілкова Ельвіра Орестівна, Власюк Марія Василівна ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ РОЗВ'ЯЗУВАТИ СКЛАДЕНІ ТЕКСТОВІ ЗАДАЧІ _____	155
Сілкова Ельвіра Орестівна, Оксенюк Надія Олексіївна ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ _____	157
Слободинюк Ольга Олексіївна СПОСОБИ ЕФЕКТИВНОГО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	159
Смик Ольга Василівна РОЗРОБКА ІНТЕГРОВАНОГО УРОКУ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ТА УКРАЇНСЬКОГО ЧИТАННЯ В 4 КЛАСІ «ЗИМОВИЙ ВЕРНІСАЖ» _____	160
Столярчук Віра Юріївна ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАУРОЧНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	165
Суходол Юлія Миколаївна НАУКОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗА НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ _____	168
Фірсова Ольга Валеріївна ЕКОЛОГІЧНА ЕСТАФЕТА «МОЄ СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ» _____	169
Шуневич Наталія Іванівна ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ _____	172
Шутяк Володимир Георгійович МОДЕЛЮВАННЯ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАБОРІВ КОНСТРУКТОРІВ _____	174

Наукове видання

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції
**"Сучасний вчитель початкових класів:
досвід та перспективи"**,
присвяченої 75-річчю
Рівненського державного гуманітарного університету

26-27 листопада 2015 року
м.Рівне

Відповідальна за випуск – Колупаєва Т.Є.

Комп'ютерна верстка – Соловей Л.М.

Формат 60x84/8 . Папір офсетний. Гарнітура Times New Romans.
Ум. друк. арк.. 21,6. Тираж 100 прим.

Видавець О.Зень
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи РВ № 26 від 6 квітня 2004 р.
пр. Кн. Романа, 9/24, м. Рівне, 33022;
тел. 0-362-24-45-09; 0-67-364-07-27;
olegzen@ukr.net

Видруковано: Кафедра педагогіки початкової освіти РДГУ
вул. Остафова, 31, каб. 02, м. Рівне, 33000
тел. 0-362-62-00-84